

Dönem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 227

Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 9 arkadaşının kanun teklifi (1/259, 2/71)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/227 - 4332

25 . 7 . 1966

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 21 . 7 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Tarım Bakanlığına bağlı Bölge ziraat okullarına 549 sayılı Kanunla 30 000 liraya kadar sabit sermaye, 2654 sayılı Kanunla lüzum görülen kurumlara bir veya birkaç defada 50 000 liraya kadar döner sermaye ve 4486 sayılı Teknik Tarım ve Teknik Bahçivanlık Okulları Kanununun 18 nci maddesi gereğince de bu okullar bünyesinde kurulacak işletmelerin ihtiyacı için 2654 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yazılı miktarın dört misline, yani 200 000 liraya kadar döner sermaye verilmektedir.

Sözü edilen kanunların yayımlandığı tarihlerde büyük bir kıymet ifade eden bu sermaye miktarları okul, kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarına kâfi gelmekte idi. Bilâhara paranın satınalma gücünün azalması buna mukabil zamanımızın icap ve ihtiyaçlarına göre iş ve hizmet hacminin gittikçe artması sonunda anılan kanunlarda gösterilen limit içinde faaliyette bulunan okul ve kurumlarımızın normal çalışabilmelerine dahi imkân kalmamıştır. Bugün işletme ile ilgili bir biçer-döver 76 000 ilâ 120 000 liraya satın alınmakta ve 1 000 tavukluk bir kümes inşaatı 30 000 liraya mal olmaktadır. Bu durum karşısında küçük bir tesis yapmak veya bir biçer-döver satınalmakla sermayenin tamamı bağlanmış olmakta ve dolayısıyla hizmetler aksamaktadır.

Memleketimizin yıllık tohumluk ihtiyacı 2 milyon ton olup, tohumlukların 5 yılda bir değiştirilmesi esasına göre her yıl 400 000 ton sertifikalı ve kontrollü tohumluğun çiftçiye intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında yıllık ihtiyacımızın dörtte üçüne tekabül eden 300 000 ton tohumluğun 1967 yılı sonuna kadar yetiştirilmesi ve çiftçiye dağıtılması öngörülmüştür. Tohumluk programına göre 250 000 ton hububat, 3 000 ton melez mısır, 3 000 ton çeltik, 41 000 ton pamuk,

4 600 ton şeker pancarı, 3 000 ton oranbanja dayanıklı ayçiçeği, 500 ton çayır otları, 100 ton yonca, 600 ton korunga ve 350 ton koca fiğ sertifikalı ve kontrollü tohumluğun yetiştirilmesi için gerekli miktardaki orijinal ve anaç tohumun Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı üretme ve araştırma kurumlarında üretilmesi plânlanmıştır.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında meyva fidanı ve bağ çubuğu ihtiyacı 40 milyon adet olup, bunun % 40 ı yani 16 milyon adedi Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı fidanlık kurumlarında mütebakisi yani 24 milyon adedi özel teşebbüsçe karşılanması öngörülmüştür.

Yerli asma çubuğu ihtiyacı bağcıların kendileri tarafından temin edilmekte olduğundan bu sahada problemimiz yoktur. Ancak flokseranın bulaştığı bölgelerde bağların Amerikan asma çubuğu ile tesisi gerekmektedir. Bunun için de yılda 14 milyon adet Amerikan asma çubuğunu yetiştirebilecek 4 000 dekar anaçlığa ihtiyaç bulunmaktadır.

Meyvacılık kurumları halen 3 milyon adet çeşitli meyva fidanı üretebilmektedir. Bu rakamın 6 milyona çıkarılmasına zaruret vardır. Özel teşebbüsün fidan ve asma çubuğu üretimi çok ağır bir tempo ile gittiğinden bu hizmetlerin de Genel Müdürlüğün fidanlık ve üretme kurumlarında yapılması mecburiyeti hâsıl olmaktadır.

Fidan ve asma çubuğuna ilâveten 100 ton sertifikalı ve kontrollü sebze tohumluğuna ihtiyaç duyulmaktadır.

Tarım okulları evvelki bahislerde söz konusu edilen tohumluklar, damızlık fide, fidan, bağ çubukları ile hayvanların üretilmesinde de görev almışlardır.

Diğer taraftan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında öngörülen konserveci, şarapçı, peynirci, çaycı, zeytinci ve benzeri ustsa kalfaların yetiştirilmesi tarım okullarının işletmelerinde mümkün olabilmektedir.

Zirai mücadele işleri :

Çeşitli iklim bölgelerinin bulunduğu memleketimizde haşere ve hastalıklar üzerinde uzun yıllar etkili ve geniş çapta mücadele yapılmaması dolayısıyla bitki zararlarının çoğalmasından ötürü tahribatı artmıştır. Bunlara karşı bugünkü mevzuat ve bütçe imkânlarıyla etkili bir mücadele yapmak mümkün değildir. Esasen 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununda salgınlarla, salgınlaşma istidadı gösteren vâkalarda Tarım Bakanlığına mücadele yapma yetkisi tanınmıştır. Bu durum karşısında Tarım Bakanlığının uzun yıllar çiftçinin mücadele hizmetlerine önder olarak katılması zaruri görülmektedir.

Diğer taraftan sözü geçen kanunun 29 ncu maddesinin son fıkrası gereğince çeşitli yollarla avlanan veya diğer şekillerle elde edilen zararlıları değerlendirme amacıyla döner sermaye tahsisi gerekmektedir.

Ülşik kanun tasarısı yukarıda açıklanan hizmetlerin eksiksiz olarak başarılmasını sağlamak üzere hazırlanmıştır.

Maddelerin açıklanması :

1 ne maddede : Döner sermayeler birleştirilmek suretiyle miktarı 125 milyon liraya yükseltilmekte, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina hizmetlerine de teşmil edilmektedir.

2 ne maddede : Döner sermayenin sağlanacağı kaynaklar belirtilmiştir. Billhassa Hazinece yapılacak aynı yardımlar (demirbaş ve tüketim maddeleri gibi) sermaye işletmelerinden elde edilecek kârlarla değer tutarından sağlanacağı gösterilmiştir.

3 ne maddede : Döner sermaye ile yapılacak hizmetler genişletilmiş olup, öğretim, eğitim, yayım, deneme, üretme, analiz imal, mücadele ve karantina hizmetlerine teşmil edilmiş bulunmaktadır.

4 ne maddede : Kurum ve kuruluşların döner sermayelerinin ayrı ayrı bulunması uygulamada büyük zorluklar meydana getirdiğinden aktarma imkânları sağlanmıştır.

5 ne maddede : Döner sermayelerin 3 ne maddede sayılan hizmetleri görebilmek için yapacağı harcamalar açıklanmıştır.

6 neı maddede : Döner sermaye işletmelerinin bütçelerini hesaplarını ve bilâncolarını düzenlemek üzere bu sermaye ile ilgili sair işleri takip ile görevli merkezde ve ayrıca işletmelerin her birinde saymanlık teşkilâtının kurulacağı belirtilmiştir.

7 neı madde ile : Döner sermaye işletmelerinin, 1050 ve 2490 sayılı kanunlara bağlı olmadığı ve döner sermaye saymanlıklarının idare hesaplarını süresi içinde Sayıştaya bilânce ve eklerinin de Maliye ve Tarım Bakanlıklarına sunmakla görevli oldukları belirtilmiştir.

8 neı maddede : İşletme Müdürleri ve saymanların sorumlulukları belirtilmiştir.

9 neı madde ile : Döner sermaye işletmelerinde çalıştırılan personel ve işçilerden görevi icabı geçeyi işletmede geçirenlere verilecek yemek bedelinin döner sermayeden ödeneceği açıklanmıştır.

10 neı madde ile : Döner sermayeye ait malların Devlet malı hükmünde olduğu gösterilmiştir.

11 neı maddede : Döner sermaye ile ilgili malî ve idare işlemlerin yürütülmesine ait yönetmeliğin hazırlanması ve çıkarılması gösterilmiştir.

12 neı maddede : 549, 2654 sayılı kanunlarla, 4486 sayılı Kanunun 18 neı maddesi ve 6968 sayılı Kanunun 29 neı maddesinin son fıkrasının yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiştir.

Geçici birinci madde ile : 12 neı maddede sözü geçen kanunlar gereğince verilen döner sermaye işlerinden doğan bütün hak ve vecibelerinin bu kanunla kurulan döner sermaye işlerine geçtiği açıklanmıştır.

Geçici ikinci madde ile : Yeni yönetmelik çıkıncaya kadar eski yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı gösterilmiştir.

13 neı ve 14 neı maddeler kanunun yürürlük ve yürütülmesine aittir.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İçtüzüğün 69 neı maddesi gereğince hükümsüz kalan kâğıtlar arasında aşağıda sırası belirtilen ve özetlenen kanun tasarisının; İçtüzüğün 69/2 fıkrasına göre yeniden muameleye konularak kanunlaşmasına delâletinizi arz ve teklif ederiz.

Birinci dönemde İçtüzüğün 69 neı maddesi gereğince hükümsüz kalan tasarinın sıra numarası (1/598)

Tasarının özeti

Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüklerine bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarisı

Tunceli Senatörü
M. A. Demir

Tunceli Milletvekili
H. Ünlü

Kırklareli Senatörü
A. N. Arı

Konya Milletvekili
S. Aytan

Urfa Milletvekili
H. Balkıs

Erzurum Milletvekili
N. Diler

Hakkâri Milletvekili
A. Karahan

Bingöl Milletvekili
M. E. Gönöğdu
Sivas Milletvekili
N. Doğan

Gaziantep Senatörü
N. Özgül

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı: 71 - 2106/5233

2 . 12 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 11 . 1963 tarihinde kararlaştırılan, «Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüklerine bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

Tarım Bakanlığına bağlı bölge ziraat okullarına 549 sayılı Kanunla 30 000 liraya kadar sabit sermaye, 2654 sayılı Kanunla lüzum görülen kurumlara bir veya birkaç defada 50 000 liraya kadar döner sermaye ve 4486 sayılı Teknik Tarım ve Teknik Bahçevanlık okulları Kanununun 18 nci maddesi gereğince bu okullar bünyesinde kurulacak işletmelerin ihtiyacı için 2654 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yazılı miktarın dört misline, yani 200 000 liraya kadar döner sermaye verilmektedir.

Sözü geçen kanunların yayımlandığı tarihlerde büyük bir kıymet ifade eden bu sermaye miktarları okul, kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarına kâfi gelmekte idi. Bilâhara paranın satınalma gücünün azalması buna mukabil zamanımızın icap ve ihtiyaçlarına göre iş ve hizmet hacminin gittikçe artması sonucunda anılan kanunlarda gösterilen limiti içinde faaliyette bulunan okul ve kurumlarımızın normal çalışabilmelerine dahi imkân kalmamıştır. Bugün işletme ile ilgili bir biçer - döğer 76 000 ilâ 120 000 liraya satınalmakta ve 1 000 tavukluk bir kümes inşaatı 30 000 liraya mal olmaktadır. Bu durum karşısında küçük bir tesis yapmak veya bir biçer - döğer satınalmakla sermayenin tamamı bağlanmış olmakta ve dolayısıyla hizmetler aksamaktadır.

Diğer taraftan 5 yıllık kalkınma devresinde sözü geçen kanunlarla idare edilen kurumlarımıza çeşitli fide, fidan, bağ çubuğu, orijinal tohumluk ve damızlık hayvan yetiştirme ile zirai mücadele hizmetleri gibi memleketimiz ekonomiyi bakımından hayati önemi haiz çeşitli görevler verilmiştir. Bu hizmetler arasında 1963 - 1967 yıllarında memleketin muhtacolduğu 4 000 ton orijinal tohumluk bu kurumlar tarafından yetiştirilecektir.

Zirai mücadele işleri:

Çeşitli iklim bölgelerinin bulunduğu memleketimizde haşere ve hastalıklar üzerinde uzun yıllar etkili ve geniş çapta mücadele yapılamaması dolayısıyla bitki zararlılarının çoğalmasından ötürü tahribatı artmıştır. Bunlara karşı bugünkü mevzuat ve bütçe imkânlarıyla etkili bir mücadele yapmak mümkün değildir. Esasen 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununda salgınlarda, salgınlaşma istidadı gösteren vak'alarda Tarım Bakanlığının uzun yıllar çiftçinin mücadele hizmetlerine önder olarak katılması zaruri görülmektedir.

Diğer taraftan sözü geçen kanunun 29 ncu maddesinin son fıkrası gereğince çeşitli yollarla avlanan veya diğer şekillerle elde edilen zararlıları değerlendirme amacıyla döner sermaye tesisi gerekmektedir.

İlişik kanun tasarısı yukarıda açıklanan hizmetlerin eksiksiz olarak başarılmasını sağlamak üzere hazırlanmıştır.

Maddelerin açıklanması :

1 neî maddede: Döner sermayeler birleştirilmek suretiyle miktarı 125 milyon liraya yükseltilmekte, zirai Mücadele ve zirai karantina hizmetlerine de teşmil edilmektedir.

2 neî maddede: Döner sermaye ile yapılacak hizmetler genişletilmiş olup öğretim, eğitim, yayın, deneme, üretme, analiz, imal, mücadele ve karantina hizmetlerine teşmil edilmiş bulunmaktadır.

3 neî maddede: Döner sermayenin sağlanacağı kaynaklar belirtilmiştir. Bilhassa Hazinece yapılacak aynı yardımlar (Demirbaş ve tüketim maddeleri gibi) sermaye işletmelerinden elde edilecek kârlarla değer tutarlarından sağlanacağı gösterilmiştir.

4 neî madde ile: Kurum ve kuruluşların döner sermayelerininin ayrı ayrı bulunması uygulamada büyük zorluklar meydana getirdiğinden sermayeler bir merkezde birleştirilmiş ve sermayeler arasında devir ve aktarma imkânları sağlanmıştır.

5 neî madde ile: Kurulacak tesisler, demirbaş, kırtasiye, mefruşat ile döner sermayede çalıştırılacak personel ve işçilerin ücret veya gündeliklerinin döner sermayeden verileceği açıklanmıştır.

6 neî maddede: Döner sermaye işletmelerinin bütçelerini, hesaplarını ve bilânçolarını düzenlemek üzere bu sermaye ile ilgili sair işleri takip ve görevli merkezde ve ayrıca işletmelerin her birinde saymanlık teşkilâtının kurulacağı belirtilmiştir.

7 neî madde ile: Döner sermaye işletmelerindeki kadroların hazırlanması, tesbiti ve Bakanlar Kurulunun onayına sunulması açıklanmıştır.

8 neî madde ile: Döner sermaye işletmelerinin, 1050 ve 2490 sayılı kanunlara bağlı olmadığı ve döner sermaye saymanlarının idare hesaplarını süresi içinde Sayıştaya, bilânço ve eklerinin de Maliye ve Tarım Bakanlıklarına sunmakla görevli oldukları belirtilmiştir.

9 neî maddede: İşletme Müdürleri ve saymanların sorumlulukları belirtilmiştir.

10 neî maddede: Döner sermaye işletmelerinde çalıştırılacak personel ve işçilere verilecek fazla çalışma saat ücreti gösterilmiştir .

11 neî madde ile: Döner sermaye işletmelerinde çalıştırılan personel ve işçilerden görevi icabı geçici işletmede geçirenlere verilecek yemek bedelinin döner sermayeden ödeneceği açıklanmıştır.

12 neî madde ile: Döner sermayeye ait malların Devlet malı hükmünde olduğu gösterilmiştir.

13 neî maddede: Döner sermaye ile ilgili malî ve idari işlemlerin yürütülmesine ait yönetmeliğin hazırlanması ve çıkarılması gösterilmiştir.

14 neî maddede: 549, 2654 sayılı kanunlarla, 4486 sayılı Kanunun 18 neî maddesi ve 6968 sayılı Kanunun 29 neî maddesinin son fıkrasının yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiştir.

Geçici birinci madde ile: 14 neî maddede sözü geçen kanunlar gereğince verilen döner sermaye işlerinden doğan bütün hak ve vecibelerin bu kanunla kurulan döner sermaye işletmelerine geçtiği açıklanmıştır.

Geçici ikinci madde ile: Yeni yönetmelik çıkıncaya kadar eski yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı gösterilmiştir.

15 neî ve 16 neî maddeler kanunun yürürlük ve yürütülmesine aittir.

CUMHURİYET SENATOSU TUNCELİ ÜYESİ MEHMET ALİ DEMİR VE 9 ARKADAŞININ
KANUN TEKLİFİ

Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüklerine bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı

Sermaye Tahsisi :

MADDE 1. — Tarım Bakanlığına bağlı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne 75 milyon lira, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne de 50 milyon lira olmak üzere toplam olarak 125 milyon liralık döner sermaye tahsis edilmiştir.

Döner sermayenin faaliyet alanları :

MADDE 2. — Döner sermaye verilen, öğretim ve eğitim kurumlarıyla enstitüler ve diğer kuruluşlar, aşağıda gösterilen faaliyetlerde bulunur.

- a) Öğretim, eğitim ve yayın yapmak,
- b) Denemeler yapmak ve etüdlerde bulunmak,
- c) Tohum, toprak ve ilâç analizleri yapmak,
- ç) Bitki ve hayvan ürünlerini değerlendirmek amacıyla imalâtta bulunmak,
- d) Tohum, fide, fidan, bağ çubuğu ve damızlık hayvan yetiştirmek,
- e) Üretilen, yetiştirilen ve imal edilen maddeleri satmak,
- f) Zirai Mücadele ve Zirai Karantina hizmetleriyle, zararlıları değerlendirme işlerini yapmak

Sermaye kaynakları :

MADDE 3. — Döner sermaye aşağıdaki kaynaklardan elde edilir :

- a) 549 ve 2654 sayılı kanunlarla 4486 sayılı kanunun 18 nci maddesine bağlı işletmelerin döner sermaye varlıklarından,
- b) 6968 sayılı Kanunun 29 ncu maddesinin son fıkrasına göre bütçeye konulmuş bulunan 500 bin liralık ödenekten,
- c) Tarım Bakanlığı Bütçesine konulacak ödeneklerle Hazinece yapılacak aynî yardımlardan,
- ç) Döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek karlardan,
- d) Bağış ve yardımlardan sağlanacak değer tutarlarından,
Meydana gelir.

Sermayenin toplamı, 1 nci maddede belirtilen 125 milyon liraya bâliğ olduktan sonra fazlası Hazineye yatırılır.

Bağış ve yardımlar sermaye haddine tabi değildir.

Sermaye aktarmaları :

MADDE 4. — 2 nci maddede yazılı konular içindeki görevlerin yapılması için, döner sermayelerin tahsisi, birleştirilmesi, kaldırılması ve kaldırılan döner sermayeye ilişkin varlıkların diğer sermayelere devri ve sermayeler arasında aktarma yapılması hususlarında, Tarım Bakanlığı yetkilidir.

Yapılacak bu değişiklikler hakkında, Maliye Bakanlığına bilgi verilir.

Sermayenin harcama yerleri :

MADDE 5. — 2 nci maddede sayılan iş ve faaliyetlerin yürütülebilmesi için acele yaptırılmasına lüzum görülen :

- a) Ahır, depo, kümes, ambar ve hangar gibi binaların inşası,
- b) Sera ve atelye gibi tesislerin kurulması,

- e) Kırtasiye, döşeme, mefruşat, canlı, cansız demirbaş ve tüketim madde bedelleri,
ç) Döner sermaye işlerinde çalıştırılacak personel ve işçilerin ücretleriyle gündelikleri,
Konularındaki harcamalar döner sermayeden karşılanır.

Kuruluş :

MADDE 6. — Döner sermaye işletmelerinin bütçelerini ve hesaplarını inceleme, bilânçolarını düzenleme ve döner sermaye ile ilgili sair işleri takiple görevli merkezde genel müdürlüklere bağlı birer, «Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü ve Saymanlık Teşkilâtı» ile ayrıca işletmelerin her birinde (Döner sermaye işletmesi ve saymanlık teşkilâtı) kurulur.

Kadro :

MADDE 7. — Döner sermaye işletmelerine ilişkin personel kadroları yıllık olup malî yıl başında uygulanır. Döner sermayeli kurum, okul ve kuruluşlar tarafından hazırlanacak kadrolar, malî yıl başından üç ay önce Tarım Bakanlığınca Maliye Bakanlığına gönderilir. Maliye Bakanlığının incelemesinden geçen kadro teklifleri, Devlet Personel Heyetinin tesbit ve istişari kararıyla birlikte Bakanlar Kurulunun onayına sunulur.

Istisnalar :

MADDE 8. — Döner sermaye işlemleri, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye ve 2490 sayılı Artırma - Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine tabi değildir.

Ancak döner sermaye saymanları malî yılın bitiminde idare hesaplarını Sayıştaya, bilânço ve eklerinin birer örneğini de Tarım ve Maliye Bakanlarına göndermekle görevlidirler.

Merkez müdürlüklerince birer genel bilânço düzenlenir ve bu bilânçolar Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü tarafından birleştirilerek Sayıştay Başkanlığına ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Sorumluluk :

MADDE 9. — Malî işlerden, işletme müdürü ve sayman birlikte sorumludur.

Fazla çalışma :

MADDE 10. — Döner sermaye işletmelerinin icaplarından olarak normal çalışma gün ve saatleri dışında çalıştırılan kendi personeline ve işçilere, Tarım Bakanlığınca tesbit edilecek ölçüler içinde her fazla çalışma saati için aylık veya ücretlerinin bir saatine isabet eden tutarı, döner sermayeden fazla çalışma ücreti olarak verilir.

Ancak bu suretle verilecek fazla çalışma saat ücretinin aylık toplamı, aylık ücretinin 1/3 ini geçemez.

Yedirme ve barındırma :

MADDE 11. — Döner sermaye işletmelerinde çalışan personel ve işçilerden görevi icabı yemek zamanlarını ve geceyi işletmede geçirmek zorunda kalanların yedirme ve barındırılmalarına ait harcamalar döner sermayeden sağlanır.

Döner sermayenin malları :

MADDE 12. — Döner sermayeye ait mallar, Devlet malı hükmündedir.

MADDE 13. — Döner sermaye işletmeleriyle ilgili malî ve idari işlemlerin yürütülmesi ve muhasebe usullerine ait esasları, Maliye ve Tarım bakanlıklarınca birlikte hazırlanıp Devlet Personel Heyetince tesbit ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

MADDE 14. — 549, 2654 sayılı kanunlarla 4486 sayılı Kanunun 18 nci maddesi ve 6968 sayılı Kanunun 29 ncu maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 549, 2654 sayılı kanunlarla 4486 sayılı Kanunun 18 nci maddesi gereğince verilen döner sermaye işlerinden doğan bütün hak ve vebeler bu kanunla kurulan döner sermaye işletmelerine geçer.

GEÇİCİ MADDE 2. — Yeni yönetmelik çıkıncaya kadar eski yönetmeliklerdeki hükümler uygulanır.

MADDE 15. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16. — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Tarım bakanları yürütür.

15 . 11 . 1963

Başbakan <i>I. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>E. Alican</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>II. Dinçer</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı <i>V. Pirinçioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>	Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörükoğlu</i>
Millî Savunma Bakanı <i>I. Sancar</i>	İçişleri Bakanı <i>I. Seçkin</i>	Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>I. Ökten</i>	Bayındırlık Bakanı <i>A. II. Onat</i>	Ticaret Bakanı <i>A. Oğuz</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>F. K. Gökay</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı <i>O. Öztürk</i>	Tarım Bakanı <i>M. İzmen</i>	Ulaştırma Bakanı <i>İ. Ş. Dura</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>	Turiz. ve Tanıtma Bakanı <i>N. Arduoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>	

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/259, 2/71
Karar No. : 2

6 . 3 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Genel Müdürlüğüne bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi M. Ali Demir ve 9 arkadaşının aynı mahiyetteki kanun teklifi ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Görüşmelerde Hükümet tasarısının metni esas alındı.

Tasarının 1 nci maddesinin birinci fıkrasında Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne ayrılan 75 milyon liralık sermaye limitinin kifayet etmeyeceği ve esasen halihazır sermaye miktarının bunun üstünde olduğu anlaşıldığından Maliye ve Tarım Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakleri ile adı geçen Genel Müdürlüğün sermayesi 200 milyon liraya çıkartılmıştır.

Tasarının 2 nci maddesi ifade bakımından daha uygun hale getirilmiştir.

3 nci maddesinin (b) fıkrasında araştırma yapmayı mümkün kılmak üzere; (ç) fıkrasında bitki ve hayvan ürünlerini çiftçiye örnek teşkil edecek şekilde değerlendirmek maksadıyla imalatla bulunmak üzere değişiklik yapılmış, (f) fıkrası mücadele neticesinde elde edilen ürünlerin kıymetlendirilmesini temin maksadı ile değiştirilmiş, 3 nci madde konusunu teşkil eden faaliyetlerde gerekirse özel ve tüzel kişilerle işbirliği temin maksadıyla (g) fıkrası ve nihayet bu faaliyetlerin gerektirdiği bina ve sair tesisleri yapmayı ve yaptırmayı mümkün kılmak üzere (h) fıkrası ilâve edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesinde, merkezde genel müdürlüklere bağlı Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü ve saymanlık teşkilâtı ile illerdeki döner sermaye işletmesi ve saymanlık teşkilâtı adları yerine merkezde, (Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü) ile illerde (Döner Sermaye İşletmesi) deyimleri kabul edilmiştir.

Tasarıya yeniden konan 7 ncı madde yeni bir hüküm getirmekte ve diğer kuruluşlarda olduğu gibi bu kanun kapsamına giren işletmelerde çalıştırılan ve Tarım Bakanlığına tayin edilmiş ve edilecek sorumlu saymanlara da kadro unvanlarına bakılmaksızın hâlen aldıkları maaş ve ücret tutarlarının % 15 - 25 ine kadar kasa tazminatı verilmesi kabul edilmiştir.

Tasarıya yeniden konan 8 ncı madde de yeni bir hüküm getirmekte; ziraat işletmelerinin fonksiyonları ve karakterleri icabı ekim, dikim, bakım, mücadele, hasat, hasarın imalat, pazarlama ve benzeri işlerin yapılabilmesi mesai saatleri dışında da çalışmaları konusunda kabullünce, normal çalışma saatleri dışında bu işlerde çalıştırılacak personeline Tarım Bakanlığına tayin ve tesbit edilecek miktarda her ay fazla çalışma ücreti verileceği ve bu ücretin istihkak sahibi personelin bir aylık maaşının 1/3 ünü geçmeyeceği esas alınmaktadır.

Tasarının 7 ncı maddesi değiştirilerek 9 ncü madde olmuş; 4 ve 5 ncı maddeleri ile geçici 1 ncı ve 2 ncı maddeleri aynen; 8 ncı maddesi 10 ncü, 9 ncü maddesi 11 ncı, 10 ncü madde 12 ncı, 11 ncı maddesi 13 ncü madde, 12 ncı maddesi 14 ncü madde, 13 ncü maddesi 15 ncü madde, 14 ncü maddesi 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bu değişikliklerle kanun Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verildiğinden, Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Kocaali S. Akay	Başkanvekili Eskişehir H. Başar	Sözcü Niğde H. Özalp
Kâtip Çorum A. Uysal	Adıyaman A. Turanlı	Ankara A. Üstün
Gümüşane Söz hakkım mahfuz S. Savacı	Hakkâri A. Karahan	Kayseri A. Atif Hacıpaşaoğlu
Kayseri Söz hakkım mahfuzdur M. Yüceler	Konya M. N. Kalaycıoğlu	Muğla T. Şahin
	Nevşehir A. B. Numanoğlu	
	İmzası bulunamadı	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne bağlı kurum - okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı

Sermaye tahsisi

MADDE 1. — Tarım Bakanlığına bağlı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne 75 milyon lira, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne de 50 milyon lira olmak üzere toplam olarak 125 milyon liralık döner sermaye tahsis edilmiştir.

Yukarda tesbit edilmiş sermaye limiti zamanla ortaya çıkacak ihtiyaç ve zaruretlerle oranlı olarak Bakanlar Kurulu kararıyla iki katına kadar çıkarılabilir.

Sermaye kaynakları

MADDE 2. — Döner sermaye aşağıdaki kaynaklardan elde edilir.

a) 594 ve 2654 sayılı kanunlarla 4486 sayılı Kanunun 18 nci maddesine bağlı işletmelerin döner sermaye varlıklarından,

b) Tarım Bakanlığı Bütçesine konulacak ödeneklerle Hazinece yapılacak aynı yardımlardan,

c) Döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlardan,

ç) Bağış ve yardımlardan sağlanacak diğer tutarlarından meydana gelir.

Sermayenin toplamı 1 nci maddede belirtilen miktara baliğ olduktan sonra fazlası Hazineye yatırılır.

Bağış ve yardımlar sermaye haddine tabi değildir.

Döner sermayenin faaliyet alanları

MADDE 3. — Döner sermaye verilen, öğretim ve eğitim kurumlarıyla enstitüler ve diğer kuruluşlar, aşağıda gösterilen faaliyetlerde bulunur.

- Öğretim, eğitim ve yayım yapmak,
- Denemeler yapmak ve etütlerde bulunmak,
- Tohum, toprak ve ilâç analizleri yapmak,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne bağlı krom - okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı

Sermaye tahsisi

MADDE 1. — Tarım Bakanlığına bağlı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne 200 milyon lira, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne de 50 milyon lira olmak üzere toplam olarak 250 milyon liralık döner sermaye tahsis edilmiştir.

Yukarda tesbit edilmiş sermaye limiti zamanla ortaya çıkacak ihtiyaç ve zaruretlerle oranlı olarak Bakanlar Kurulu kararıyla iki katına kadar çıkarılabilir.

Sermaye kaynakları

MADDE 2. — Döner sermaye aşağıdaki kaynaklardan elde edilir.

a) 549 ve 2654 sayılı kanunlarla 4486 sayılı Kanunun 18 nci maddesine bağlı işletmelerin döner sermaye varlıkları,

b) Tarım Bakanlığı Bütçesine konulacak ödeneklerle Hazinece yapılacak aynı yardımlar,

c) Döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar,

ç) Diğer bağış ve yardımlar,

Sermayenin toplamı 1 nci maddede belirtilen miktara baliğ olduktan sonra fazlası Hazineye yatırılır.

Bağış ve yardımlar sermaye haddine tabi değildir.

Döner sermayenin faaliyet alanları

MADDE 3. — Döner sermaye verilen, öğretim ve eğitim kurumlarıyla enstitüler ve diğer kuruluşlar, aşağıda gösterilen faaliyetlerde bulunurlar.

- Öğretim, eğitim ve yayım yapmak,
- Denemeler yapmak ve araştırmalarda bulunmak,
- Tohum, toprak ve ilâç analizleri yapmak,

Hükümetin teklifi

- c) Bitki ve hayvan ürünlerini değerlendirmek amacıyla imalâta bulunmak,
- d) Tohum, damızlık, fide, fidan, bağ çubuğu ve hayvan yetiştirmek,
- e) Üretilen, yetiştirilen ve imal edilen maddeleri satmak,
- f) Zirai mücadele ve zirai karantina hizmetleriyle zararlıları değerlendirme işlerini yapmak.

Sermaye aktarmaları

MADDE 4. — 3 ncu maddede yazılı konular içindeki görevlerin yapılması, için döner sermayelerin tahsisi, birleştirilmesi kaldırılması ve kaldırılan döner sermayeye ilişkin varlıkların diğer sermayelere devri ve sermayeler arasında aktarma yapılması hususlarında, Tarım Bakanlığı yetkilidir.

Yapılacak bu değişiklikler hakkında, Maliye Bakanlığına bilgi verilir.

Sermayenin harcama yerleri

MADDE 5. — 3 ncu maddede sayılan iş ve faaliyetlerin yürütülebilmesi için lüzum görülen :

- a) Ahır, depo, kümes, ambar, hangar, işçi evi, sıcak yastık, sera ve atelye gibi bina ve tesislerin yapım ve onarımı,
- b) Canlı, cansız demirbaş, üretim ve tüketim madde ve malzeme bedelleri ile döner sermaye çalışmalarının gerektirdiği diğer alım ve giderleri,
- c) Döner sermaye işlerinde çalıştırılacak personel ve işçilerin ücretleri ve gündelikleri ile bunların her türlü özlük hakları,

Konularındaki harcamalar döner sermayeden karşılanır.

Kuruluş

MADDE 6. — Döner sermaye işletmelerinin bütçelerini ve hesaplarını inceleme bilâncolarını

Geçici Komisyonun değiştirisi

- ç) Bitki ve hayvan ürünlerini çiftçiye örnek teşkil edecek şekilde değerlendirmek amacıyla imalâta bulunmak,
- d) Tohum, damızlık fide, fidan, bağ çubuğu ve hayvan yetiştirmek,
- e) Üretilen, yetiştirilen ve imal edilen maddeleri satmak,
- f) Zirai mücadele ve zirai karantina hizmetlerini ifa etmek, mücadele neticesinde elde edilen ürünlerden kıymetlendirilmesi mümkün olanları kıymetlendirmek,
- g) Bu faaliyetlerin ifasında gereken halde özel ve tüzel şahıslarla işbirliği yapmak,
- h) Bu faaliyetlerin gerektirdiği bina ve sair tesisleri yapmak ve yaptırmak.

Sermaye aktarmaları

MADDE 4. — Tasarının 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sermayenin harcama yerleri

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kuruluş

MADDE 6. — Döner sermaye işletmelerinin bütçelerini ve hesaplarını inceleme, bilâncolarını

Hükümetin Teklifi

düzenleme ve döner sermaye ile ilgili sair işleri takiple görevli Merkezde Genel Müdürlüklere bağlı birer «Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü ve Saymanlık Teşkilâtı» ile ayrıca işletmelerin her birinde (Döner Sermaye İşletmesi ve Saymanlık Teşkilâtı) kurulur.

Istisnalar

MADDE 7. — Döner sermaye işlemleri, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye ve 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine tabi değildir.

Ancak döner sermaye saymanları, malî yılın bitiminde idare hesaplarını Sayıştaya, bilânço ve eklerinin birer örneğini de Tarım ve Maliye Bakanlıklarına göndermekle görevlidirler.

Merkez Müdürlüklerince birer genel bilânço düzenlenir ve bilânçolar Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü tarafından birleştirilerek malî yılın bitiminden itibaren 4 aylık bir süre içerisinde Sayıştay Başkanlığına ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Sorumluluk

MADDE 8. — Malî işlerden, işletme müdürü ve sayman birlikte sorumludur .

Geçici Komisyonun Değiştirilmesi

ni düzenleme ve döner sermaye ile ilgili sair işleri takiple görevli merkezde Genel Müdürlüklere bağlı ve saymanlık teşkilâtını muhtevi birer (Döner sermaye işletmeleri Merkez Müdürlüğü) ile ayrıca döner sermaye verilen müessese ve kuruluşların her birinde (Döner sermaye işletmesi) kurulur.

Kasa tazminatı

MADDE 7. — Bu kanunla kurulan döner sermaye işletmelerindeki sorumlu saymanlara kadro unvanlarına bakılmaksızın aylık tutarlarının % 15 - 25 ine kadar aylık kasa tazminatı verilebilir.

Fazla Çalışma ücreti

MADDE 8. — Döner sermaye işletmelerinin icaplarından olan günlük çalışma saatleri dışında çalıştırılan personelin Tarım Bakanlığınca tâyin ve tesbit edilecek miktarda her ay fazla çalışma ücreti verilir.

Ancak ödenen fazla çalışma ücreti o personelin bir aylık maaşının 1/3 ünü geçemez.

Istisnalar

MADDE 9. — Döner sermaye işletmeleri, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye ve 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine tâbi değildir.

Ancak, döner sermaye saymanları, malî yılın bitiminde idare hesaplarını Sayıştaya, bilânço ve eklerinin birer örneğini de Tarım ve Maliye Bakanlıklarına göndermekle görevlidirler.

Merkez müdürlüklerince birer genel bilânço düzenlenir ve bilânçolar ilgili genel müdürlükler tarafından birleştirilerek malî yılın bitiminden itibaren 4 aylık bir süre içerisinde Sayıştay Başkanlığına ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Sorumluluk

MADDE 10. — Tasarımın 8 nci maddesi 10 neu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Yedirme ve barındırma

MADDE 9. — Döner sermaye işletmelerinde çalışan personel ve işçilerden görevi icabı yemek zamanlarını ve geceyi işletmede geçirmek zorunda kalanların, yedirme ve barındırmalarına ait harcamalar döner sermayeden sağlanır.

Çeşitli hükümler

MADDE 10. — Döner sermayeye ait mallar, Devlet malı hükmündedir.

MADDE 11. — Döner sermaye işletmeleriyle ilgili malî ve idarî işlemlerin yürütülmesi ve muhasebe usullerine ait esaslar, Maliye ve Tarım Bakanlıklarınca birlikte hazırlanır.

MADDE 12. — 549, 2654 sayılı Kanunlarla 4486 sayılı Kanunun 18 nci maddesi ve 6968 sayılı Kanunun 29 ncu maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 549, 2654 sayılı Kanunlarla 4486 sayılı Kanunun 18 nci maddesi gereğince verilen döner sermaye işlerinde doğan bütün hak ve vecibeler bu kanunla döner sermaye işletmelerine geçer.

GEÇİCİ MADDE 2. — Yeni yönetmelik çıkıncıya kadar eski yönetmelikteki hükümler uygulanır.

MADDE 13. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Tarım Bakanlıkları yürütür.

27 . 7 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>C. Bilgehan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Sezgin</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>A. F. Alişan</i>	<i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>İ. Sabri Çağlayangül</i>	<i>İ. Gürsan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>O. Dengiz</i>	<i>E. Erdinç</i>

M. Meclisi

Geçici Komisyonun değişikliği

Yedirme ve barındırma

MADDE 11. — Tasarının 9 ncu maddesi 11 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çeşitli hükümler

MADDE 12. — Tasarının 10 ncu maddesi 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 11 nci maddesi 13 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 12 nci maddesi 14 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tasarının 13 ncu maddesi 15 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Tasarının 14 ncu maddesi 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(S. Sayısı : 227)

Hükümetin teklifi

Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>M. Zeren</i>	<i>E. Somunoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Öztürk</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>İ. Deriner</i>
Turz. ve Tanıt. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı	
<i>S. O. Avcı</i>	

